

PLENUL CONSILIULUI CONCURENȚEI

Republica Moldova, MD- 2068, Chișinău, str. Alecu Russo 1
E-mail: office@competition.md; www.competition.md

DECIZIE mun. Chișinău

din 21.06.2024

Nr. ASER-15

Plenul Consiliului Concurenței,
acționând în temeiul art. 41 alin.(1) lit. p) al Legii concurenței nr. 183/2012, art. 2 și art. 10 din Legea nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat, Hotărârii Parlamentului nr. 331/2018 privind numirea în funcție a membrilor Plenului Consiliului Concurenței, Hotărârii Parlamentului nr. 33/2022 privind numirea în funcție a unui membru și președinte al Plenului Consiliului Concurenței, Hotărârii Parlamentului nr. 380/2023 privind numirea în funcție de vicepreședinte al Plenului Consiliului Concurenței, Hotărârii Parlamentului nr. 381/2023 privind numirea în funcție de membru al Plenului Consiliului Concurenței și Hotărârii Parlamentului nr. 382/2023 privind numirea în funcție de membru al Plenului Consiliului Concurenței în conformitate cu prevederile Regulamentului privind forma de notificare, procedura de examinare și adoptare a deciziilor cu privire la ajutorul de stat, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr.1/2013, Regulamentului privind evaluarea ajutoarelor de stat pentru cultură și pentru conservarea patrimoniului, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 3/2016,
analizând notificarea măsurii de sprijin acordată prin intermediul schemei de ajutor de stat instituțiilor municipale teatrale și concertistice, parvenită de la Consiliul municipal Chișinău, prin intermediul Sistemului informațional automatizat ”Registrul ajutoarelor de stat” cu nr. 00869 din data de 16.11.2023, materialele anexate și nota examinatorului,

A CONSTATAT:

1. PROCEDURA DE NOTIFICARE

1. Consiliul municipal Chișinău (în continuare - CMC) a notificat măsura de sprijin acordată instituțiilor municipale teatrale și concertistice sub formă de subvenții, în baza art. 8 din Legea nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat (în continuare – Legea cu privire la ajutorul de stat), a Regulamentului privind forma de notificare,

procedura de examinare și adoptare a deciziilor cu privire la ajutorul de stat, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 1/2013 și a Regulamentului privind evaluarea ajutoarelor de stat pentru cultură și pentru conservarea patrimoniului, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 3/2016.

2. Notificarea a fost depusă prin intermediul Sistemului informațional automatizat "Registrul ajutoarelor de stat" (numărul 00869) la data de 16.11.2023, fiind anexat formularul general de notificare a ajutorului de stat.
3. În scopul completării și corectării formularului general de notificare a ajutorului de stat, precum și anexării materialelor informative suplimentare, Consiliul Concurenței a remis către CMC scrisorile nr. ASER-04/323-1609 din 22.11.2023, nr. ASER-04/07-17 din 10.01.2024, nr. ASER-04/68-237 din 26.02.2024 și nr. ASER-04/133-458 din 10.04.2024.
4. Prin scrisorile nr. 1-05/1-7298 din 22.12.2023, nr. 1-05/1-98 din 07.02.2024, nr. 1-05/2-394 din 21.03.2024 și nr.1-05/1-2269 din 16.04.2024, CMC a expediat informațiile solicitate.
5. Notificarea a devenit efectivă la data de 16.04.2024, fapt despre care a fost informat CMC, în conformitate cu art. 8 alin. (3) a Legii nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat, prin scrisoarea nr. ASER-04/176-601 din 07.05.2024.
6. Comunicatul privind examinarea notificării a fost plasat pe pagina oficială web a Consiliului Concurenței la data de 08.05.2024, în conformitate cu prevederile art. 18 alin. (1) din Legea cu privire la ajutorul de stat, în vederea asigurării transparenței în procesul decizional.

2. BAZA LEGALĂ PENTRU ACORDAREA MĂSURII DE SPRIJIN

7. Baza legală pentru acordarea măsurii de sprijin notificate constituie:

- Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi;
- Legea culturii nr. 413/1999;
- Legea nr. 1421/2002 cu privire la teatre, circuri și organizații concertistice;
- Legea nr. 436/2006 cu privire la administrația publică locală;
- Legea nr. 136/2016 cu privire la statutul municipiului Chișinău;
- Legea nr. 246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală;
- Legea nr. 315/2022 pentru aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”;
- Hotărârea Guvernului nr. 1242/2003 despre unele măsuri de implementare a Legii cu privire la teatre, circuri și organizații concertistice;
- Decizia Primăriei municipiului Chișinău nr. 4/65 din 06.11.1991 ”Cu privire la fondarea teatrului municipal Satiricus”;

- Decizia Primăriei municipiului Chișinău nr.25/35 din 27.11.1992 ”Cu privire la fondarea teatrului municipal de păpuși ”Guguță”;
- Decizia CMC nr.14/1 din 21.12.2021 „Cu privire la aprobarea bugetului municipal Chișinău pentru anul 2022 în lectura a doua”;
- Decizia CMC nr. 6/6 din 14.06.2022 „Cu privire la aprobarea, în redacție nouă, a Statutului ÎM Centrul Național de Creație „Satul Moldovenesc - Buciumul”;
- Decizia CMC nr. 6/7 din 14.06.2022 „Cu privire la redistribuirea alocațiilor bugetare prevăzute în bugetul municipal Chișinău pe anul 2022, ÎM Centrul Național de Creație „Satul Moldovenesc - Buciumul”;
- Decizia CMC nr.8/14 din 12.07.2022 ”Cu privire la modificarea bugetului municipal Chișinău pentru anul 2022”;
- Decizia CMC nr.16/1 din 18.10.2022 „Cu privire la corelarea și modificarea bugetului municipal Chișinău pentru anul 2022”;
- Decizia CMC nr. 23/2 din 27.12.2022 ”Cu privire la aprobarea bugetului municipal Chișinău pentru anul 2023 în lectura a doua”;
- Dispoziția Primarului General al municipiului nr. 543-d din 14.11.2022 cu privire la distribuirea alocațiilor prevăzute în bugetul municipal Chișinău aprobat pe anul 2022;
- Dispoziția Primarului General al municipiului nr. 638-d din 28.12.2022 cu privire la distribuirea alocațiilor prevăzute în bugetul municipal Chișinău, către instituțiile de învățământ municipale;
- Dispoziția Primarului General al municipiului nr. 615-d din 15.12.2022 cu privire la distribuirea alocațiilor prevăzute în bugetul municipal Chișinău, către instituțiile de învățământ municipale.

3. BENEFICIARII MĂSURILOR DE SPRIJIN

8. În conformitate cu prevederile art. 3 al Legii cu privire la ajutorul de stat, beneficiar al ajutorului de stat este orice persoană fizică sau juridică independentă, angajată într-o activitate economică ce constă în oferirea de bunuri sau servicii pe o piață.
9. Potrivit informației prezentate de către CMC, beneficiarii măsurii de sprijin notificate sunt instituțiile publice teatrale și concertistice din municipiul Chișinău înființate de CMC, de comun acord cu Ministerul Culturii, în temeiul art. 11 alin.(2) din Legea nr. 1421/2002 cu privire la teatre, circuri și organizații concertistice, și anume:
 - **Întreprinderea Municipală Instituția Națională Teatrul Municipal ”Satiricus Ion Luca Caragiale”** (IDNO 1004600006474), cu sediul întreprinderii: mun. Chișinău, str. M. Eminescu, 55, MD-2012. Fondator al Întreprinderii este Consiliul municipal Chișinău, cotă-parte 100% în capitalul social al întreprinderii. Întreprinderea municipală a fost creată în temeiul

Deciziei Primăriei municipiul Chișinău nr. 4/65 din 06.11.1991 "Cu privire la fondarea teatrului municipal Satiricus".

- **Întreprinderea Municipală Teatrul municipal de păpuși "Guguță"** (IDNO 1004600006876), cu sediul întreprinderii: mun. Chișinău, str. M. Drăgan, 1, MD-2052. Teatrul municipal de păpuși "Guguță" a fost fondat conform deciziei Primăriei municipiului Chișinău nr.25 din 27.11.1992.
 - **Întreprinderea Municipală Centrul Național de Creație "Satul Moldovenesc - Buciumul"** (IDNO 1003600117250), cu sediul întreprinderii: mun. Chișinău, str. Columna, 60/1, MD-2001. Fondator al Întreprinderii este Consiliul municipal Chișinău. Întreprinderea Municipală Centrul Național de Creație "Satul Moldovenesc - Buciumul" a fost creată în temeiul deciziei Consiliului Municipal Chișinău nr. 3/56 din 08.02.1996 "Cu privire la fondarea Asociației de creație "Buciumul".
10. Genul de activitate conform Codului CAEM al beneficiarilor măsurii de sprijin notificate este R 90.01 - Activități de interpretare artistică (spectacole).
 11. În conformitate cu informația prezentată de către CMC, beneficiarii măsurii de sprijin notificate sunt întreprinderile municipale - a căror activitate este stabilită în statutele acestora - desfășoară, în ansamblul lor, activitate profesionistă, îmbinând activitatea de creație cu cea economică, științifică, tehnică și de instruire în vederea creării și prezentării pe viu publicului a spectacolelor, concertelor, practicând, totodată, și alte activități culturale.
 12. Totodată, în conformitate cu art. 3 din Legea nr. 1421/2002 cu privire la teatre, circuri și organizații concertistice, *teatru* este instituție publică de cultură și artă care satisface cerințele culturale ale societății și care întrunește *activitatea* de creație, de producție, *economică*, tehnică, științifică și de instruire în vederea creării și prezentării pe viu în fața publicului a spectacolelor teatrale, desfășurării unor alte activități culturale de masă. Cât privește *organizația concertistică*, aceasta este instituție publică de cultură, de artă muzicală și de alte genuri artistice care satisface cerințele culturale ale societății și care întrunește *activitatea* de creație, de producție, *economică*, tehnică, științifică și de instruire în vederea creării și prezentării în fața publicului a spectacolelor muzicale, a programelor de concert, desfășurării unor alte activități culturale de masă.
 13. Reieșind din cele expuse, se constată că întreprinderile menționate pe lângă obiectivul de promovare a culturii și de satisfacere a cerințelor culturale ale societății desfășoară activitate economică în vederea creării și prezentării în fața publicului a spectacolelor teatrale și muzicale și a programelor de concert, astfel întrunind calitatea de beneficiar al ajutorului de stat în sensul Legii cu privire la ajutorul de stat.

4. DESCRIEREA MĂSURII DE SPRIJIN NOTIFICATE

14. Potrivit art.11 alin. (2) din Legea nr. 1421/2002 cu privire la teatre, circuri și organizații concertistice, teatrele și organizațiile concertistice municipale sunt înființate de consiliul municipal, de comun acord cu Ministerul Culturii.
15. Conform art. 21 alin. (1) și (2) din Legea culturii nr. 413/1999, finanțarea de către stat a culturii garantează protecția și dezvoltarea acesteia, iar finanțarea culturii se efectuează de la bugetul de stat și din bugetele locale, inclusiv din venituri colectate. Totodată, în art. 16 din Legea nr. 1421/2002 cu privire la teatre, circuri și organizații concertistice, este prevăzut că sursele de finanțare a teatrelor, circurilor și a organizațiilor concertistice de stat sunt subvențiile de la bugetul de stat sau de la bugetul local, în limita alocațiilor bugetare aprobate prin decizia bugetară anuală.
16. Măsura de sprijin notificată constă în acordarea subvențiilor instituțiilor municipale teatrale și concertistice de către CMC. Subvențiile sunt acordate anual din bugetul local, în baza deciziilor CMC privind aprobarea bugetului municipiului Chișinău
17. Perioada implementării măsurii de sprijin notificate este perioada 01.01.2022-31.12.2025.
18. Bugetul estimativ al măsurii de sprijin notificate este de 154 436.7 mii lei. Valoarea anuală a măsurii de sprijin acordată și planificate este prezentată în tabelul nr. 1.

Tabelul nr. 1. Valoarea măsurii de sprijin, mii lei

Nr.	Denumirea beneficiarului	Anul 2022	Anul 2023	Anul 2024	Anul 2025	TOTAL
		<i>efectiv</i>	<i>efectiv</i>	<i>estimativ</i>	<i>estimativ</i>	
1	Î.M. Instituția Națională Teatrul Municipal "Satiricus Ion Luca Caragiale"	14 007.9	14 413.6	16 507.3	16 507.3	61 436.1
2	Î.M. Teatrul municipal de păpuși "Guguță"	6 249.9	8 439.9	16 174.5	16 174.5	47 038.8
3	Î.M. Centrul Național de Creație "Satul Moldovenesc - Buciumul"	6 078.2	12 771.6	13 556.0	13 556.0	45 961.8
	TOTAL	26 336.0	35 625.1	46 237.8	46 237.8	154 436.7

Sursa: Formularul general de notificare a ajutorului de stat

5. EVALUAREA MĂSURII DE SPRIJIN PRIN PRISMA EXISTENȚEI AJUTORULUI DE STAT

19. Prin Acordul de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea

Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, ratificat prin Legea nr.112/2014 (în continuare – Acordul de Asociere), Republica Moldova și-a asumat angajamentul evaluării ajutoarelor de stat pe baza criteriilor care decurg din aplicarea normelor în materie de concurență aplicabile în UE, în special a articolului 107 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, și a instrumentelor de interpretare adoptate de instituțiile UE, inclusiv jurisprudența relevantă a Curții de Justiție a Uniunii Europene.

20. Pentru a constitui ajutor de stat conform art.3 alin. (1) din Legea nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat, măsura de sprijin trebuie să îndeplinească cumulativ următoarele condiții:
- a) este acordată de furnizor din resurse de stat sau din resursele unităților administrativ-teritoriale sub orice formă;
 - b) conferă beneficiarului un avantaj economic care nu ar fi fost obținut în condiții normale de piață;
 - c) este acordată în mod selectiv;
 - d) denaturează sau riscă să denatureze concurența.
- a) este acordată de furnizor din resurse de stat sau din resursele unităților administrativ-teritoriale sub orice formă*
21. Acordarea unui avantaj direct sau indirect prin intermediul resurselor de stat și imputabilitatea unei astfel de măsuri în sarcina statului sunt două condiții separate și cumulative pentru existența ajutorului de stat¹.
- a) Imputabilitatea statului*
22. În cazul în care o autoritate publică acordă un avantaj unui beneficiar, măsura este prin definiție imputabilă statului, chiar dacă autoritatea în cauză beneficiază de autonomie juridică față de alte autorități publice².
23. Subvențiile sunt acordate anual instituțiilor municipale teatrale și concertistice de către CMC în baza Legii nr. 1421/2002 cu privire la teatre, circuri și organizații concertistice, Hotărârii Guvernului nr. 1242/2003 despre unele măsuri de implementare a Legii cu privire la teatre, circuri și organizații concertistice și a deciziilor aprobate anual de către CMC.
24. Prin urmare, măsura de sprijin notificată este prevăzută în actele normative adoptate de către Parlament, Guvern și autoritatea publică locală. Astfel, măsura de sprijin este imputabilă statului.
- b) Transferul de resurse de stat*

¹ Comunicare a Comisiei privind noțiunea de ajutor de stat astfelcum este menționată la articolul 107 alineatul(1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, pct. 38.

² Comunicare a Comisiei privind noțiunea de ajutor de stat astfelcum este menționată la articolul 107 alineatul(1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, pct. 39.

25. Numai avantajele acordate direct sau indirect din resurse de stat pot constitui ajutor de stat³. Resursele de stat includ toate resursele din sectorul public, inclusiv resursele entităților intrastatale.⁴
26. Transferul resurselor de stat poate lua multe forme, cum ar fi subvențiile directe, împrumuturile, garanțiile, investițiile directe în capitalul întreprinderilor și prestațiile în natură, acestea fiind prevăzute în art. 6 alin. (2) al Legii cu privire la ajutorul de stat.
27. CMC acordă subvenții instituțiilor municipale teatrale și concertistice din bugetul local. Prin urmare, se constată că prin acordarea subvențiilor instituțiilor municipale teatrale și concertistice din bugetul local are loc transfer de resurse de stat.
28. Luând în considerare că cele două condiții sus nominalizate sunt îndeplinite cumulativ, se constată că aceste măsuri sunt acordate din resurse de stat.

b) conferă beneficiarului un avantaj economic care nu ar fi fost obținut în condiții normale de piață

29. Un avantaj este orice beneficiu economic pe care întreprinderea nu l-ar fi putut obține în condiții normale de piață, și anume în absența intervenției statului⁵. Ori de câte ori situația financiară a unei întreprinderi este îmbunătățită ca rezultat al intervenției statului în condiții care diferă de condițiile normale de piață, există un avantaj⁶. Noțiunea de avantaj include toate situațiile în care întreprinderile sunt scutite de costurile inerente activităților lor economice⁷.
30. Măsura de sprijin notificată permite instituțiilor municipale teatrale și concertistice de a-și acoperi anumite costuri aferente activității lor, care în condiții normale de piață urmau a fi suportate de către beneficiari.
31. Prin urmare, se constată îndeplinirea condiției – conferă beneficiarului un avantaj economic care nu ar fi fost obținut în condiții normale de piață.

c) este acordată în mod selectiv

32. Pentru a se încadra în domeniul de aplicare a normelor cu privire la ajutorul de stat, o măsură de sprijin trebuie să favorizeze „anumite întreprinderi sau producția anumitor bunuri”. Prin urmare, nu toate măsurile care favorizează operatorii economici se încadrează în noțiunea de ajutor, ci numai cele care

³ Comunicare a Comisiei privind noțiunea de ajutor de stat astfel cum este menționată la articolul 107 alineatul(1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, pct. 47.

⁴ Comunicare a Comisiei privind noțiunea de ajutor de stat astfel cum este menționată la articolul 107 alineatul(1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, pct. 48.

⁵ Comunicare a Comisiei privind noțiunea de ajutor de stat astfel cum este menționată la articolul 107 alineatul(1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, pct. 66.

⁶ Comunicare a Comisiei privind noțiunea de ajutor de stat astfel cum este menționată la articolul 107 alineatul(1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, pct. 67.

⁷ Comunicare a Comisiei privind noțiunea de ajutor de stat astfel cum este menționată la articolul 107 alineatul(1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, pct. 68.

acordă un avantaj în mod selectiv anumitor întreprinderi sau categorii de întreprinderi sau anumitor sectoare economice⁸.

33. Potrivit art. 16 alin. (1) din Legea nr. 1421/2002 cu privire la teatre, circuri și organizații concertistice, beneficiari ai măsurii de sprijin notificate pot fi doar teatrele, circurile și organizațiile concertistice *de stat* (republicane, municipale, departamentale și regionale).
34. Prin urmare, întreprinderile private nu pot beneficia de subvenții în baza art. 16 din Legea nr. 1421/2002 cu privire la teatre, circuri și organizații concertistice.
35. Astfel, se constată că măsura de sprijin notificată este selectivă, după tipul de proprietate.

d) denaturează sau riscă să denatureze concurența

36. Pentru a se considera că ajutorul denaturează sau riscă să denatureze concurența, în mod normal, este suficient ca ajutorul să ofere beneficiarului un avantaj prin scutirea de cheltuieli pe care, în caz contrar, acesta ar fi trebuit să le suporte în cursul operațiunilor comerciale curente⁹.
37. Or, în cazul dat, autoritatea publică acordă un avantaj economic unei întreprinderi într-un sector liberalizat în care există concurență.
38. Potrivit informației prezentate de furnizor, în municipiul Chișinău activează 12 entități care prestează același tip de servicii, precum și, întreprinderile municipale beneficiare a măsurii de sprijin notificate, inclusiv 2 întreprinderi sunt cu capital privat (S.R.L. "Teatrul Liber Totem" și S.R.L. "Teatrul Geneza Art").
39. Ținând cont că, activitatea de interpretare artistică (spectacole) și concertistică poate fi practică, inclusiv, și de alte întreprinderi, totodată, având în vedere că, anterior a fost constatat faptul conferirii beneficiarilor măsurii de sprijin, în mod selectiv, a unui avantaj economic care nu ar fi fost obținut în condiții normale de piață, se constată întrunirea și ultimei condiții.
40. Prin urmare, ținând cont de faptul că s-au îndeplinit cumulativ condițiile ajutorului de stat prevăzute la art. 3 alin. (1) din Legea cu privire la ajutor de stat, se constată că măsura de sprijin notificată constituie ajutor de stat.

6. EVALUAREA COMPATIBILITĂȚII AJUTORULUI DE STAT

41. Evaluarea compatibilității ajutorului de stat cu mediul concurențial normal, va fi efectuată în baza actelor normative adoptate de către Plenul Consiliului Concurenței pentru fiecare categorie de ajutor de stat prevăzut la art. 5 alin. (1) din Legea cu privire la ajutorul de stat, în cazul dat, reieșind din obiectivul

⁸ Comunicare a Comisiei privind noțiunea de ajutor de stat astfelcum este menționată la articolul 107 alineatul(1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, pct. 117.

⁹ Comunicare a Comisiei privind noțiunea de ajutor de stat astfelcum este menționată la articolul 107 alineatul(1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, pct. 189.

declarat, fiind aplicabil Regulamentul privind evaluarea ajutoarelor de stat pentru cultură și pentru conservarea patrimoniului, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 3/2016 cu privire la aprobarea unor acte normative privind evaluarea ajutoarelor de stat sectoriale (în continuare - *Regulament*).

42. Potrivit pct. 8 lit. a) din *Regulament*, Consiliul Concurenței evaluează acordarea ajutoarelor de stat pentru activitățile culturale desfășurate de muzee, arhive, biblioteci, centre sau spații artistice și culturale, teatre, opere, săli de concerte, alte organizații care se ocupă cu spectacole live, instituții care se ocupă cu patrimoniul filmografic și alte infrastructuri, organizații și instituții artistice și culturale similare.
43. În conformitate cu pct. 9 din *Regulament*, Consiliul Concurenței evaluează ajutoarele de stat pentru cultură și pentru conservarea patrimoniului acordate sub formă de ajutoare pentru investiții (inclusiv, ajutoare pentru construirea sau modernizarea infrastructurii din domeniul culturii) și ajutoare de exploatare.
44. Reieșind din informația prezentată de CMC, subvențiile acordate teatrelor din bugetul local sunt repartizate, preponderent, pentru acoperirea costurilor de exploatare suportate de către instituțiile teatrale. Totodată, subvențiile sunt orientate și spre plata costurilor de investiții (ex. reparația clădirilor), conform tabelelor nr. 2, nr. 3 și nr. 4.

Tabelul nr.2. Divizarea subvențiilor din buget pentru Î.M. Instituția Națională Teatrul Municipal „Satiricus Ion Luca Caragiale”, după tipul de cheltuieli, mii lei

Specificări	2022 executat	2023 executat	2024 estimativ*	2025 Estimativ*
Retribuirea muncii	8 500.7	8 869.2	11 263.2	11 263.2
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii (24%, 29%)	2 342.7	2 128.6	2 703.2	2 703.2
Plata mărfurilor și serviciilor	1 835.7	1 593.4	1 440.8	1 440.8
Deplasări (diurne)	362.1	432.0	500.1	500.1
Procurarea fondurilor fixe	85.5	104.0	120.0	120.0
Procurarea recuzitei și decor (inclusiv restabilire)	51.2	86.4	80.0	80.0
Montarea spectacolelor	480.0	400.0	400.0	400.0
Cheltuieli proiect „Unirea prin cultură”(2022); Festivalul Internațional de Teatru ed. VI-a (2023)	350.0	800.0	0	0
TOTAL	14 007.9	14 413.6	16 507.3	16 507.3

*- sume estimative

Sursa: Formularul general de notificare a ajutorului de stat

Tabelul nr.3. Divizarea subvențiilor din buget pentru Î.M. Teatrul municipal de păpuși ”Guguță”, după tipul de cheltuieli, mii lei

Specificări	2022 executat	2023 executat	2024 estimativ*	2025 estimativ*
Retribuirea muncii (sal. de funcție/ lucr. netitulari)	3 823.6/72.0	5 254.2/96.0	6 654.4/120.0	6 654.4/120.0
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii	1 129.5	1 285.7	1 597.0/28.8	1 597.0/28.8

Specificări	2022 executat	2023 executat	2024 estimativ*	2025 estimativ*
Servicii comunale	746.9	613.8	766.8	766.8
Cheltuieli conform normativelor, inclusiv:	454.7	1 150.2	6 967.5	6967.5
Rechizite de birou si mărfuri de gospodărie	5.5	-	16.8	16.8
Cărți și ediții periodice	3.7	-	6.,7	6.,7
Deservirea mijloacelor de transport	20.5	-	52.0	52.0
Procurarea activelor	87.4	96.0	700.0	700.0
Procurarea și reparația recuzitei, decor, costume	51.3	-	80.0	80.0
Alocații pentru reparația clădirii (rep.sediului)	250.3	942.2	6 000.0	6 000.0
Montarea spectacolelor	36.0	112.0	112.0	112.0
Turnee	23.2	40.0	40.0	40.0
TOTAL	6 249.9	8 439.9	16 174.5	16 174.5

*- sume estimative

Sursa: Formularul general de notificare a ajutorului de stat

Tabelul nr.4. Divizarea subvențiilor din buget pentru Î.M. Centrul Național de Creație "Satul Moldovenesc-Buciumul", după tipul de cheltuieli, mii lei

Specificări	2022 executat	2023 executat	2024 estimativ*	2025 estimativ*
Retribuirea muncii	1 704.2	5 820.4	6 460.5	6 460.5
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii (24%)	425.0	1 434.2	1 550.5	1 550.5
Servicii comunale	22.1	262.1	269.0	269.0
Servicii informaționale și de telecomunicații	17.3	30.1	21.0	21.0
Servicii de pază	213.6	231.6	250.0	250.0
Servicii de transport	0	50.6	0	0
Alocații pentru reparația clădirii	2 416.0	4 187.5	5 000.0	5 000.0
Servicii de protocol	2.2	-	0	0
Procurarea combustibilului, carburanți, lubrifianți	4.0	6.0	0	0
Mărfuri de uz gospodăresc	435.9	672.2	0	0
Alte servicii	837.9	76.4	5.0	5.0
TOTAL	6 078.2	12 771.6	13 556.0	13 556.0

*- sume estimative

Sursa: Formularul general de notificare a ajutorului de stat

45. La evaluarea ajutorului de stat pentru investiții, conform pct. 12 Regulament, se ia în considerare dacă profitul din exploatare este dedus din costurile eligibile ex ante, pe baza unor estimări rezonabile. Totodată, potrivit pct. 13 din Regulament, la evaluarea ajutorului de exploatare se ia în considerare ca valoarea ajutorului să nu depășească ceea ce este necesar pentru acoperirea pierderilor din exploatare și a profitului rezonabil pe perioada relevantă și dacă acest lucru se asigură ex ante, pe baza unor estimări rezonabile. În cadrul evaluării măsurii de sprijin notificate, s-a constatat că prevederile nominalizate nu sunt îndeplinite.
46. În conformitate cu pct. 14 din Regulament, în cazul ajutoarelor care nu depășesc 20 milioane lei, Consiliul Concurenței va evalua și va stabili valoarea maximă a ajutorului în mărime de 80% din costurile eligibile. Potrivit informației prezentate în tabelul nr. 1, se constată că valoarea bugetului anual al măsurii de sprijin

notificate depășește limita de 20 milioane. Prin urmare, prevederile pct. 14 din Regulament nu sunt aplicabile la evaluarea măsurii de sprijin notificate.

47. În acest context, se remarcă faptul că potrivit pct. 55 din Regulamentul privind forma de notificare, procedura de examinare și adoptare a deciziilor cu privire la ajutorul de stat, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 1/2013 (în continuare - Regulamentul nr. 1), în cazul în care furnizorul și/sau inițiatorul ajutorului de stat intenționează să acorde un ajutor de stat ce nu corespunde sau depășește criteriilor de evaluare prevăzute (intensitate mai mare, valoarea mai mare decât limitele stabilite etc.) în actele normative pe categorii de ajutor de stat sau în cazul când lipsesc astfel de criterii, evaluarea compatibilității cu mediul concurențial normal se face prin analiza comparativă.
48. Conform pct. 56 din Regulamentul nr. 1, în vederea evaluării compatibilității ajutorului de stat prin analiza comparativă a efectelor negative asupra concurenței și efectelor pozitive ale ajutorului de stat, este necesar de răspuns la următoarele întrebări:

1) Prin măsura de ajutor se urmărește un obiectiv de interes public definit?

49. Ajutorul de stat poate fi autorizat de către Consiliul Concurenței în cazul în care acesta contribuie la îndeplinirea unui obiectiv sau a mai multor obiective de interes public. Contribuția unui ajutor de stat la realizarea unui obiectiv de interes public poate fi apreciată fie din punct de vedere al contribuției acestuia la creșterea eficienței, fie din punct de vedere al echității.
50. Ajutorul de stat trebuie să schimbe comportamentul unei întreprinderi beneficiare în așa fel încât să desfășoare o activitate care contribuie la realizarea unui obiectiv de interes public și pe care nu ar fi desfășurat-o în absența ajutorului sau pe care ar fi realizat-o într-o manieră limitată sau diferită.
51. Prin acordarea subvențiilor se urmărește un obiectiv de interes public, și anume satisfacerea cerințelor culturale ale societății și îmbogățirea patrimoniului cultural național prin prezentarea de spectacole și desfășurarea activităților culturale de masă.
52. De asemenea, această măsură de sprijin vine întru realizarea acțiunilor propuse pentru atingerea unui obiectiv din cele zece stabilite de Guvernul Republicii Moldova în Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030” (SND), și anume obiectivul nr. 4 ”Ridicarea nivelului de cultură și de dezvoltare personală”. Astfel, politica statului în domeniul culturii și artei se bazează pe recunoașterea importanței artei spectacolului ca element esențial al culturii, ca mijloc de păstrare a conștiinței naționale și a limbilor care funcționează pe teritoriul Republicii Moldova, ca una din instituțiile sociale primordiale ale statului de susținere, asanare și dezvoltare a vieții morale și spirituale a societății.

2) Ajutorul este bine structurat, în așa fel încât să contribuie la îndeplinirea obiectivului de interes public, prin urmare, ajutorul propus vizează disfuncționalitatea pieței sau alte obiective?

53. Răspunsul la această întrebare urmează a fi acordat prin intermediul altor întrebări.
- a) Ajutorul este un instrument de politică adecvat pentru îndeplinirea obiectivului de politică avut în vedere?
 - b) Există un efect de stimulare, și anume, ca urmare a ajutorului de stat primit, beneficiarul își schimbă comportamentul?
 - c) Măsura de ajutor este proporțională cu problema vizată, și anume, nu se poate obține aceeași modificare de comportament cu un ajutor mai mic?
- a) Ajutorul este un instrument de politică adecvat pentru îndeplinirea obiectivului de politică avut în vedere?*
54. Potrivit pct. 60 din Regulamentul nr. 1, decizia de a recurge la ajutorul de stat este justificată exclusiv prin gradul de adecvare a aceluși instrument specific de intervenție a statului la obiectivul ce trebuie îndeplinit, și de regulă se aplică când obiectivele urmărite nu se pot atinge prin utilizarea altui instrument de politică (de exemplu, instrumente de reglementare, furnizarea directă de bunuri și servicii de către stat ori instrumente fiscale care vizează redistribuirea plusvalorii).
55. Subvențiile, ca formă de acordare a ajutorului de stat, sunt ușor cuantificabile și limitate în timp, fiind considerate, astfel, mai transparente în raport cu alte forme de acordare.
56. CMC repartizează anual subvenții din bugetul local în baza planurilor financiare ale întreprinderilor, cu o valoare culturală semnificativă, dar cu potențial comercial limitat, întru acoperirea costurilor legate de spectacole, întreținerea infrastructurii și altele. Planurile financiare sunt aprobate prin decizia CMC, de care se ține cont la alocarea mijloacelor financiare și a cărui executare este raportată lunar de către întreprinderi.
57. Prin urmare, se constată că ajutorul este un instrument de politică adecvat pentru îndeplinirea obiectivului de politică avut în vedere.
- b) Există un efect de stimulare, și anume, ca urmare a ajutorului de stat primit, beneficiarul își schimbă comportamentul?*
58. Potrivit pct. 61 din Regulamentul nr.1, ajutorul de stat trebuie să schimbe comportamentul unei întreprinderi beneficiare în așa fel încât să desfășoare o activitate care contribuie la realizarea unui obiectiv de interes public și pe care nu ar fi desfășurat-o în absența ajutorului, sau pe care ar fi fost realizat-o într-o manieră limitată sau diferită.
59. Reieșind din datele prezentate în anexele nr. 1, nr. 2 și nr. 3, se constată că

costurile aferente activității economice depășesc veniturile din activitatea economică realizate de Î.M. Instituția Națională Teatrul Municipal „Satiricus Ion Luca Caragiale”, Î.M. Teatrul municipal de păpuși ”Guguță” și Î.M. Centrul Național de Creație ”Satul Moldovenesc-Buciumul”. Ajutorul de stat se acordă pentru compensarea parțială a costurilor suportate de către întreprinderi, care din cauza viabilității economice slabe, în absența ajutorului, nu ar fi putut să monteze spectacole la nivel profesionist și fără întreruperi.

60. La fel, acordarea subvențiilor permite întreprinderilor municipale să ofere bilete la prețuri accesibile, asigurând accesul la cultură pentru majoritatea cetățenilor municipiului și vizitatorii acestuia (tabelul nr. 5, nr. 6 și nr. 7).

Tabelul nr. 5. *Dinamica prestațiilor realizate de către Î.M. Instituția Națională Teatrul Municipal „Satiricus Ion Luca Caragiale”*

Anul	Reprezențații	Spectatori, pers.	Venituri din prestarea spectacolelor, mii lei	Prețul mediu a biletului, lei
2022	146	40 880	2 472.7	60
2023	156	41 640	3 132.0	75
2024(est)*	148	43 400	3 463.2	80
2025(est)*	148	43 400	3 463.2	80

*- calcule estimative

Sursa: Formularul general de notificare a ajutorului de stat și calcule efectuate în baza informației prezentate

Tabelul nr. 6. *Dinamica prestațiilor realizate de către Î.M. Teatrul municipal de păpuși Guguță”*

Anul	Reprezențații	Spectatori, pers.	Venituri din prestarea spectacolelor, mii lei	Prețul mediu a biletului, lei
2022	288	26 800	1 947.7	73
2023	321	32 000	1 816.5	57
2024(est)*	300	27 000	2 100.0	78
2025(est)*	300	27 000	2200.0	81

*- sume estimative

Sursa: Formularul general de notificare a ajutorului de stat și calcule efectuate în baza informației prezentate

Tabelul nr.7. *Dinamica prestațiilor realizate de către Î.M. Centrul Național de Creație ”Satul Moldovenesc-Buciumul”*

Anul	Reprezențații	Spectatori, pers.	Venituri din prestarea spectacolelor, mii lei	Prețul mediu a biletului, lei
2022	5	193	23.9	124
2023	60	3 895	352.3	90
2024(est)*	75	5 600	550.0	98
2025(est)*	75	5 600	550.0	98

*- sume estimative

Sursa: Formularul general de notificare a ajutorului de stat Formularul general de notificare a ajutorului de stat și calcule efectuate în baza informației prezentate

c) Măsura de ajutor este proporțională cu problema vizată, și anume, nu se poate obține aceeași modificare de comportament cu un ajutor mai mic?

61. Scopul principal al măsurii de sprijin notificată este promovarea culturii și

conservarea patrimoniului cultural. Astfel încât prin acordarea subvențiilor furnizorul urmărește susținerea acestor instituții, care în lipsa ajutorului nu ar fi în stare să-și desfășoare activitatea, sau ar fi desfășurat-o într-o manieră limitată sau diferită.

62. Potrivit informației prezentate de către CMC, întreprinderile municipale teatral-concertistice prezintă planul financiar de care se ține cont la alocarea mijloacelor financiare și a cărui executare este raportată lunar de către întreprinderi.
63. Totodată, Direcția generală cultură și patrimoniu cultural CMC, solicită prezentarea obligatorie, la solicitările de finanțare, a documentelor confirmative privind cheltuielile suportate:
 - copii de pe nota de contabilitate nr. 5 „Centralizarea statelor de retribuiții a muncii”;
 - facturi fiscale la servicii comunale, procurarea bunurilor, serviciilor;
 - procese-verbale de executare a lucrărilor;
 - rapoarte privind utilizarea mijloacelor financiare alocate din bugetul municipal, conform formularelor-tip.
64. Întru susținerea celor expuse mai sus, se remarcă faptul că potrivit prevederilor pct. 40 și pct. 41 din Regulamentul teatrelor, circurilor și organizațiilor concertistice (anexa 1 la Hotărârea de Guvern nr. 1242/2003 despre unele măsuri de implementare a Legii cu privire la teatre, circuri și organizații concertistice), teatrele și organizațiile concertistice prezintă fondatorului dări de seamă despre activitatea lor termenele și în formele stabilite de fondator și bilanțul activității de bază pe anul curent, precum și proiecte pentru anul financiar în curs.
65. Respectiv, finanțarea teatrelor este realizată în baza documentelor justificative. În acest fel, măsura de sprijin este proporțională cu problema vizată, și anume, nu se poate obține aceeași modificare de comportament cu un ajutor mai mic, întrucât ajutorul este limitat la minimumul necesar și supra-compensarea este explicit evitată, schema având drept scop menținerea nivelului de finanțare la minimumul necesar.

3) Denaturările concurenței sunt limitate, astfel încât bilanțul general să fie pozitiv?

66. Ca urmare a impactului ajutorului de stat prin prisma prevederilor pct. 63-69 din Regulamentul nr. 1, se constată următoarele efecte pozitive ale ajutorului de stat:
 - efectele pozitive ale măsurii de sprijin sunt: conservarea și promovarea culturii și identității naționale; dezvoltarea competențelor individuale și sociale; promovarea dialogului și a conștientizării sociale; creativitate și inovație culturală; contribuția la economie și turism; accesibilitate și egalitate;

dezvoltarea tinerelor talente și educație; diplomație culturală și rezistența la schimbările tehnologice.

- măsura de sprijin este bine orientată și se limitează la acordarea subvențiilor pentru acoperirea costurilor aferente montării spectacolilor și desfășurării altor activități culturale;
- ajutorul produce efecte pozitive clare în favoarea populației, întrucât este acordat pentru menținerea și promovarea activităților culturale;
- ajutorul nu denaturează semnificativ buna funcționare a pieței, efectul asupra mediului concurențial fiind minim.

67. Ca urmare a examinării unor potențiali indicatori cu efect negativ asupra mediului concurențial, potrivit pct. 69 din Regulamentul nr. 1, pot fi considerați ca indicatori operaționali cu un impact negativ asupra poziției Consiliului Concurenței următorii indicatori:

- ajutorul este un ajutor de funcționare/exploatare, sprijinind în principal nivelul producției sau al prețurilor.
- cuantumul ajutorului este semnificativ în cazul a instituțiilor teatrale, însă efectul negativ este diminuat, impactul asupra mediului concurențial fiind limitat.

68. În urma evaluării compatibilității ajutorului de stat notificat cu mediul concurențial normal, efectuată prin analiza comparativă a efectelor negative asupra concurenței și efectelor pozitive ale ajutorului de stat, se constată că acesta poate fi considerat compatibil cu mediul concurențial normal.

69. Urmare a plasării comunicatului privind examinarea notificării pe pagina web oficială a Consiliului Concurenței la data de 08.05.2024, nu au parvenit obiecții și propuneri pe marginea acestui subiect.

7. EXPERIENȚA UNIUNII EUROPENE

70. Comisia Europeană a examinat schema de ajutor de stat ” *Ajutor pentru producția de teatru, muzică și dans* ” implementată de către Spania. (cazul N 563/2007). Măsura de sprijin a fost oferită teatrelor, pentru muzică și dansuri de către Primăria Madrid. Proiectele se finanțau în dependență de punctajul acumulat în cadrul concursului. Intensitatea ajutorului cumulat pentru teatru, muzică și dans putea ajunge până la 100%, argumentul fiind faptul că există o piață foarte limitată pentru producțiile de teatru, muzică și dans eligibil în cadrul acelei scheme și este foarte dificil să atragi publicul la spectacole de teatru contemporan și dans, aceste producții fiind greu de vândut și finanțat.

71. În alte două cauze ale Spaniei N 32119/2011 – *Ajutor de stat pentru sectoarele din domeniul teatrelor și circurilor*, și în cauza N 577/2008 – *Ajutor de stat pentru producția teatrală, muzicală și coregrafică*, Comisia a acceptat opinia

autorităților spaniole de a acorda finanțarea de acoperire până la 100% din costurile eligibile, motivând că aceste genuri de activitate de obicei nu sunt în căutarea de profit, iar veniturile obținute de cele mai multe ori nu acoperă costurile aferente acestor activități. Prin urmare, resursele acordate prin această măsură de sprijin sunt indispensabile pentru atingerea obiectivului de promovare a culturii și pentru asigurarea diversificării și oferirii publicului larg a unor producții de teatru și circ de calitate. Astfel, în cauza Spaniei *N 32119/2011*, Comisia a menționat că ajutoarele pentru promovarea culturii și conservarea patrimoniului cultural sunt compatibile cu mediul concurențial normal și este în conformitate cu art. 107 alin. (3) lit. d) din Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene.

72. Țările membre UE au implementat mai multe scheme de ajutor de stat în domeniul promovării culturii și conservarea patrimoniului cultural (inclusiv, pentru susținerea teatrelor și organizațiilor concertistice) în temeiul art. 53 din Regulamentul (UE) nr. 651/2014 al Comisiei din 17 iunie 2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața internă în aplicarea articolelor 107 și 108 din tratat (Text cu relevanță pentru SEE).

Reieșind din constatările menționate, având în vedere prevederile legislației Republicii Moldova, precum și în temeiul art. 41 alin. (1) lit. q) din Legea concurenței nr. 183/2012 și art. 10 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat, Plenul Consiliului Concurenței:

DECIDE:

1. Măsura de sprijin notificată de către Consiliul municipal Chișinău privind acordarea subvențiilor instituțiilor municipale teatral-concertistice, în baza Legii nr. 1421/2002 cu privire la teatre, circuri și organizații concertistice, Hotărârii de Guvern nr. 1242/2003 despre unele măsuri de implementare a Legii cu privire la teatre, circuri și organizații concertistice, inclusiv deciziilor Consiliului municipal Chișinău și dispozițiilor Primarului general al municipiului Chișinău emise în vederea implementării prevederilor legii nominalizate, *constituie ajutor de stat* în sensul art. 3 alin. (1) din Legea nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat.
2. A autoriza schema de ajutor de stat ce ține de acordarea subvențiilor instituțiilor municipale teatral-concertistice din bugetul local al municipiului Chișinău, pentru perioada 2022-2025.
3. Consiliul municipal Chișinău va transmite **anual** Consiliului Concurenței informații privind ajutorul de stat care face obiectul prezentei decizii, în vederea actualizării Registrului ajutoarelor de stat, conform art. 19 din Legea nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat.

4. Decizia intră în vigoare la data adoptării și va fi adusă la cunoștință Consiliului municipal Chișinău.
5. Partea dispozitivă a deciziei va fi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Alexei GHERȚESCU
Președinte